

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN
ATLASA

VII
Lexikoa
Izen morfologia
Sintaxia

Sukaldea
Uztarria
Garraio gintza
Goldea
Lur lantzea

Mapak 1532-1808

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

BILBO
2016

EHHA egitasmoaren barruan, VII. liburukia ontzeko lagundu duten erakunde publikoak:

- Eusko Jaurlaritza, Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia eta Gipuzkoako Foru Aldundia

EHHaren VII. liburukiaren argitalpenaren babeslea:

- Laboral Kutxa

© Euskaltzaindia / Real Academia de la Lengua Vasca / Académie de la Langue Basque
Plaza Barria, 15. 48005 BILBO.
<http://www.euskaltzaindia.eus>
E-mail: info@euskaltzaindia.eus

I.S.B.N. (lan osoarena): 978-84-95438-44-7

I.S.B.N. (liburukiarena): 978-84-944512-8

Legezko Gordailua: SS 406-2016

Inprimategia: Mccgraphics, S.Coop.

Diseinua: Koncepto, diseño y comunicación S.L.

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN ATLASA egitasmoa
(2009-2016)

ZUZENDARIA: Arejita, Adolfo

ARDURADUNAK:

Aurrekoetxea, Gotzon
Videgain, Xarles

TEKNIKARIAK:

Abaroa, Aritz
Intxaurbe, Gorka
Jauregizar, Amaia

AHOLKULARIAK:

Atutxa, Isaak
Echaide, Ana María
Etxebarria, Jose María

EUSKALTZAINDIAREN ekimenez eta haren koordinaziopean sortua da obra kolektibo hau, eta EUSKALTZAINDIARI bakarrik dagozkio obra honen gaineko jabetza intelektualaren eskubideak, Jabetza Intelektualaren Legeari buruzko indarrean dagoen testu bateginak ezarritako moduan.

EUSKALTZAINDIAK beren-beregi agerrarazi nahi die bere esker ona argitalpen honetan parte hartu duten eta elkarrekin lanean jardun duten guztiei, horiek guztiak hurrenkera alfabetikoan aipatzen direla.

Arejita Oñarte-Etxebarria, Adolfo; Atutxa Etxebarria, Isaac; Aurrekoetxea Olabarri, Gotzon; Camino Lertxundi, Iñaki; Eguzkitza Bilbao, Andolin (†); Echaide Itarte, Ana María; Etxebarria Lejarra, Jose María; Etxebeste Zubizarreta, Izaskun; Haritschelhar Duhalde, Jean (†); Letamendia Pérez de San Román, Juan Antonio; Oyharçabal Bidegorri, Beñat; Segurola Azkonobieta, Koro eta Videgain Castet, Xarles.

Aurkezpen-hitzak

Funtsezkoak dira hizkuntza bizien bilakaeran, dialektologia-ikerketak. Are esanguratsuagoak, zer esanik ez, euskararen kasuan, euskalkiek gorpuztu eta norabidetu baitituzte, urte luzeetan zehar, euskal hizkuntzaren bilakaera eta ibilbidea. Horren jakitun izan da, hasiera-hasieratik, Euskaltzaindia, eta lan horri lotu zaio, gogo handiz, bere historia luzean.

Pausoak pauso, euskal dialektologiaren lanak behar zuen, ezbairik gabe, euskararen atlas linguistikoa osatzea. Horri ekin zion Euskaltzaindiak aspalditik, eta luzaroko ahaleginaren emaitza modura, jada euskalgintzaren plazan dira *Euskararen Herri Hizkeren Atlas* (EHHA) honen I. , II. ,III., IV. ,V. eta VI.aren liburukiak, VII. liburuki honen aurrekariak, hain zuzen ere.

Hortaz, berriro ere Euskaltzaindia euskalgintzaren plazara aurreratzen da, uste baitu horretan datzala bere zeregina eta egitekoa. Egina dagoenak, aldiz, eginkizunak ere ekartzen ditu eta halaxe da, izan ere, EHHA honetan.

Zazpi liburukiotan, arnas luzeko lan zehatza aurkituko du liburuki hauen orrialdeetara hurbiltzen denak, jardun askoren ekarria. Baditu atzean ordu askoren nekeak eta lorrak, on-gaitzak eta gorabeherak. Ezin bestela izan, euskararen errealitatea esamolde, doinu eta soinu askotarikoa baita, oinarritzko batasunaren sustraietan.

Errealitate hori bildu da, ikertu da, eta paperean eta euskarri informatikoan eman da, egungo atlas linguistiko duinek behar duten moduan. Ezin, beraz, aurrerantzean auzitan jarri, hau edo hura, zer non erabiltzen den eta zertarako, Euskal Herri osoa baitago horretan ordezkaturik.

Era berean, Euskaltzaindiak, paperean eta euskarri informatikoan ez ezik, EHHaren liburukiak ere bere webgunean (www.euskaltzaindia.eus) ere jarriak ditu eta jartzen ditu aldian-aldian. Badaki Akademiak, horrela jokatzuz, egitasmo honek duen balio estrategikoa berrindartzen duela eta aldi berean, egungo baliabideek eskatzen eta eskaintzen dutena beldurrik gabe erabiltzen duela, bere lanaren emaitzak egoki gizarteratuz.

Lan horretan euskararen doinu eta soinuak dira partaide, egungo teknologiak ematen baitu horretarako bidea. Hainbatez, Akademiaren webgunea erabiltzen duenak entzungai izango du hainbat daturen mamia, egoki uztartuz hitza eta mintza. Egitasmo honen etorkizuna ere hortik etor daitekeela ezin ukatu.

Metodologia ez ezik, edukia bera ere da azpimarragarria, hor dugulako, lehen-lehenik, eta Louis Lucien Bonapartek egin zituen hasierako lanen ondoren, hainbat euskalariren eginahalen eta ametsen emaitza erabakigarri eta eredugarria.

Euskaltzaindiak horretarako bidea jarri badu ere, ezin baztertu beste askoren laguntza izan duela Euskal Akademiak zeregin horretan. Eskerrik beroenak guztioi (zuzendari, arduradun, taldekide eta bestelakoei), eta, bereziki, Laboral Kutxari, berak ahalbidetzen duelako, urtez urte eta eroapen handiz, lan honen argitalpena.

ANDRES URRUTIA
euskaltzainburua

Lur lantzea

Sukaldea

Uztarria

Garraiogintza

Goldea

AURKIBIDE OROKORRA

0. Aurkibide orokorra	XI
1. ATARIKOA	
1.1. Aitzinsolasa	XIV
1.2. Euskararen Herri Hizkeren Atlasaren ezaugarriak.....	XVI
1.3. Inkesta lekuen zerrenda	XX
1.4. Lekukoen zerrenda	XXVI
1.5. Alfabeto fonetikoa.....	XXXI
1.6. EHHA-ko transliterazio taula.....	XXXII
1.7. Zazpigarren liburukiaren ezaugarriak.....	XXXIII
1.8. Erantzutegiaren ezaugarriak.....	XXXIV
1.9. Mapa motak.....	XXXV
1.10. Zazpigarren liburukiko indexak, laburdurak eta ikurrak.....	XXXVII
1.11. Zazpigarren liburukiko datuen biltzaile, transkribatzaile eta informatizatzaileak.....	XXXIX
1.12. Zazpigarren liburukiaren moldatzaileak.....	XLIII
1.13. Mapen aurkibideak.....	XLIV
2. MAPAK	1
3. AURKIBIDEAK.....	557
3.1. GALDEREN AURKIBIDE ALFABETIKO.....	558
3.1.1. Gaztelaniaz	558
3.1.2. Frantsesez	563
3.1.3. Ingelesezt	568
3.2. SUPERLEMEN INDEXA.....	574
3.3. ERANTZUNEN INDEXA.....	760